

ISBN 978-83-943734-0-5

Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna

Poradnik

Jolanta Hys

Joanna Kwiatkowska

Pracownia UKD

Instytut Bibliograficzny

Biblioteka Narodowa

Warszawa 2016 r.

Przedmowa

Rozdział I

Charakterystyka UKD

Rozdział II

Słownictwo i gramatyka UKD

Rozdział III

Tablice skrócone i kartoteka wzorcowa UKD

Rozdział IV

Zapis pionowy UKD

Rozdział V

Poddziały wspólne

Rozdział VI

Dział ogólny 0

Rozdział VII

Dział 1 Filozofia. Psychologia

Rozdział VIII

Dział 2 Religia. Teologia

Rozdział IX

Dział 3 Nauki społeczne. Prawo. Administracja

Rozdział X

Dział 5 Matematyka. Nauki przyrodnicze

Rozdział XI

Dział 6 Nauki stosowane. Medycyna. Nauki techniczne. Rolnictwo

Rozdział XII

Dział 7 Sztuka. Rozrywki. Sport

Rozdział XIII

Dział 8 Językoznawstwo. Nauka o literaturze. Literatura piękna

Rozdział XIV

Dział 9 Archeologia. Geografia. Biografie. Historia

Przedstawiona publikacja ma charakter poradnika przeznaczonego dla bibliotekarzy. Celem jest przedstawienie zasad zapisu pionowego Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej (UKD), stosowanego w „Przewodniku Bibliograficznym” od 2011 roku.

Do tej pory bibliotekarze korzystali z podręcznika *Wprowadzenie do uniwersalnej klasyfikacji dziesiętnej* Olgierda Unguriana¹ oraz z podręcznika Barbary Sosińskiej-Kalaty *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna*². Publikacje te prezentowały słownictwo i gramatykę UKD. W pracy bieżącej bibliotekarze korzystali przede wszystkim ze wstępów do tablic UKD, szczególnie tablic skróconych.

Użytkownik UKD w Polsce korzysta obecnie z tablic skróconych UDC-P058³, kartoteki wzorcowej UKD⁴, Biuletynów UKD⁵.

W poszczególnych rozdziałach zaprezentowano uwagi o charakterze uniwersalnym.

Uwagi szczegółowe znajdują się w kartotece wzorcowej UKD:

<http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=3>.

W rozdziale pierwszym zaprezentowano charakterystykę UKD, historię UKD w Polsce i na świecie.

W rozdziale drugim przedstawiono słownictwo i gramatykę UKD.

W rozdziale trzecim omówiono tablice skrócone i kartotekę wzorcową UKD.

Rozdział czwarty prezentuje zasady ogólne zapisu pionowego.

W kolejnych rozdziałach omówiono słownictwo UKD, tj. poddziały wspólne, działy główne 0-9. Każdy rozdział zawiera ogólną charakterystykę opisywanego poddziału albo działu UKD. W rozdziałach wyróżniono część poświęconą słownictwu danego działu z prezentacją głównych poddziałów specjalnych i sposobów ich rozbudowy oraz część poświęconą metodzie zapisu pionowego.

W opracowaniu tekstów wykorzystano wcześniej opracowane materiały metodyczne Pracowni UKD, np. artykuły z czasopism, materiały z konferencji, warsztatów i szkoleń oraz materiały zamieszczane w witrynie BN, w tym Biuletyny UKD, materiały ze spotkań Zespołu ds. UKD.

¹ O. Ungurian, *Wprowadzenie do uniwersalnej klasyfikacji dziesiętnej*, Warszawa 1966.

² B. Sosińska-Kalata, *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna*, Warszawa 1993.

³ *Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna. Publikacja nr UDC-P058 autoryzowana przez Konsorcjum UKD nr licencji UDC-2005/06. Wydanie skrócone dla bieżącej bibliografii narodowej i bibliotek publicznych*, oprac. Teresa Turowska, Jolanta Hys, Joanna Kwiatkowska, Warszawa 2006.

⁴ Kartoteka wzorcową UKD <http://mak.bn.org.pl/cgi-bin/KHW/makwww.exe?BM=3>.

⁵ Biuletyn UKD <http://www.bn.org.pl/dla-bibliotekarzy/ukd/biuletyn-ukd>

Poradnik został przygotowany w Pracowni UKD Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej.

Pracownia UKD

W 2007 r. powołano w Bibliotece Narodowej w ramach Instytutu Bibliograficznego Pracownię Uniwersalnej Klasyfikacji Dziesiętnej (Pracownię UKD).

Pracownia jest odpowiedzialna za:

- wydawanie kolejnych wydań tablic skróconych UKD
- prowadzenie prac nad kartoteką wzorcową UKD
- ustalenie metodyki UKD w Polsce i jej prezentacja na stronie *Dla bibliotekarzy/UKD*
- koordynację prac w Zespole ds. UKD. Zespół ds. UKD czuwa nad metodyką UKD w Polsce i konsultuje zmiany w pragmatyce i słownictwie UKD
- współpracę Biblioteki Narodowej z Konsorcjum UKD, uczestnictwo w projektach, w tym:
 - UDC Online⁶
 - UDC Summary⁷
 - szkolenia, warsztaty, spotkania poświęcone UKD
 - weryfikację opracowania rzeczowego związaną z publikacją „Przewodnika Bibliograficznego”
 - tworzenie wykazów działów UKD, w tym:
 - „Przewodnik Bibliograficzny”
 - „Bibliografia Wydawnictw Ciągłych Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł”
 - „Bibliografia Zawartości Czasopism”
 - „Bibliografia Dokumentów Elektronicznych”
 - „Bibliografia Dokumentów Kartograficznych”
 - „Polonica zagraniczne”

⁶ UDC Online <http://www.udc-hub.com/>

⁷ UDC Summary <http://www.udcsummary.info/php/index.php>